
Khi nào kinh tế Trung Hoa sụp đổ?

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Tuần lễ vừa qua, chính quyền Trump đã gia tăng cường độ của chiến tranh mậu dịch với Trung Hoa khi tuyên bố sẽ đánh thuế quan lên hàng hóa nhập cảng từ Trung Hoa thêm 200 tỷ Mỹ Kim nữa.

Sau khi đã đánh thuế quan tariff lên 36 tỷ Mỹ Kim và trong vài tuần nữa sẽ bồi thêm 16 tỷ Mỹ Kim cho đủ thành 50 tỷ Mỹ Kim trên các sản phẩm dùng cho kỹ nghệ, nay đến phiên các loại hàng hóa tiêu thụ sẽ bị thuế quan, trị giá 200 tỷ. Đòn này của Trump đã làm Trung Hoa chơi với, chưa biết sẽ phải trả đũa làm sao. Lý do là với 50 tỷ Mỹ Kim sơ khởi Trump cho đánh phủ đầu, Trung Hoa chơi lại với đúng 50 tỷ Mỹ Kim hàng hóa của Hoa Kỳ xuất cảng sang Trung Hoa. Nhưng con số 200 tỷ Mỹ Kim bồi thêm của Trump đã quá tổng số hàng hoá của Hoa Kỳ xuất cảng sang Trung Hoa, trong năm 2017, con số này chỉ là gần 130 tỷ Mỹ Kim. Có nghĩa Trung Hoa sẽ phải dùng cách khác để chơi lại Hoa Kỳ!

Hơn thế nữa, Trump dọa thêm là nếu Trung Hoa tìm cách trả đũa lại, Trump sẽ quất thêm 200 tỷ Mỹ Kim hàng hóa của Tàu nữa. Có nghĩa tổng cộng sẽ là 450 tỷ Mỹ Kim đồ Tàu sẽ bị đánh thuế quan tariff. Trong năm 2017, con số chính thức về mậu dịch giữa Hoa Kỳ với Trung Hoa là Hoa Kỳ nhập

cảng 505 tỷ 470 triệu Mỹ Kim hàng hoá của Tàu, trong khi Hoa Kỳ xuất cảng sang chỉ có 129 tỷ 893 triệu Mỹ Kim, chênh lệch mậu dịch với phần thiệt hại về Hoa Kỳ là 375 tỷ 577 triệu Mỹ Kim.

Như thế, vào khoảng hai tháng nữa, sau khi bộ Thương Mại cho công bố tất cả danh sách các hàng hóa Tàu bị đánh thuế quan và cho các công ty, người tiêu thụ của Hoa Kỳ có thời gian để cho ý kiến, con số 200 tỷ Mỹ Kim đánh trên đồ nhập cảng của Tàu sẽ có hiệu lực và được thi hành. Trái ngược với lần trước khi chỉ có 50 tỷ Mỹ Kim bị đánh tariff, Tàu phản pháo lập tức và tuyên bố hung hăng, không chịu lùi bước, lần này Tàu im thin thít, không dám nói gì chuyện trả đũa lại vì sợ Trump nổi khùng, sẽ quất thêm 200 tỷ nữa cho đủ số 450 tỷ. Có nghĩa Trung Hoa giờ đây đã bắt đầu thấm đòn và thấy sợ cuộc chiến mậu dịch gia tăng sẽ gây thiệt hại thêm.

Thực sự thuế quan tariff trên 200 tỷ Mỹ Kim đánh thêm chỉ có 10%, con số quá thấp không như con số Trump đưa ra trước kia khi còn tranh cử là sẽ đánh tariff trên đồ Tàu là 35% để chặn nhập cảng từ Tàu. Nhưng 10% cũng còn hơn không! Và không như 50 tỷ trước nhắm vào các sản phẩm dùng cho kỹ nghệ, không ảnh hưởng trực tiếp đến người tiêu thụ, lần này 200 tỷ Mỹ Kim bồi thêm là những hàng hóa người tiêu thụ đi mua tại các cửa hàng như Walmart, Best Buy, Dollar Store..v.v., có nghĩa những đồ thường ngày cần dùng hay đồ điện tử, TV, đồ dùng trong nhà

vẫn nhập cảng từ trước của Tàu.

Vì thế dù chỉ có 10% thuế quan, giá cả hàng hóa nhập cảng từ Trung Hoa sẽ mắc hơn lên và các cửa hàng sẽ dần dần phải chuyển để mua đồ từ các quốc gia khác không bị thuế quan. Các quốc gia sẽ được hưởng lợi là các xứ Đông Nam Á khác như Việt Nam, Thái Lan, Mã Lai, Nam Dương hay Bangladesh, Thổ Nhĩ Kỳ..v.v.. sẽ thấy các công ty Hoa Kỳ dời những xưởng sản xuất từ Trung Hoa sang các quốc gia đó để sản xuất đồ và nhập cảng vào Hoa Kỳ không bị thuế quan nặng.

Các công ty Trung Hoa muốn tồn tại không bị phá sản cũng sẽ phải dời sang các xứ khác để sản xuất, có nghĩa nạn thất nghiệp tại Trung Hoa sẽ tăng cao một khi làn sóng sản xuất từ nước ngoài, outsourcing của Trung Hoa tăng cao. Đây sẽ đúng là trường hợp gậy ông đập lưng ông cho các công ty Trung Hoa. Vì từ mấy thập niên trở lại đây, các công ty Hoa Kỳ đã di chuyển ra nước ngoài, đặc biệt tại Trung Hoa để sản xuất cho giá thành rẻ hơn. Có nghĩa các công ty Hoa Kỳ đã cho outsourcing sang Trung Hoa, gây ra nạn thất nghiệp tăng cao tại Hoa Kỳ và các công việc sản xuất lương cao của Hoa Kỳ đã bị mất hết về tay Trung Hoa.

Nay với chiến tranh mậu dịch giữa Hoa Kỳ và Trung Hoa, chính các công ty Tàu sẽ phải cho outsourcing sang Việt Nam và các xứ Đông Nam Á khác để tồn tại và để giá thành rẻ hơn, không bị tariff và có thể từ đó xuất cảng sang Hoa Kỳ.

Nhưng hậu quả kinh tế cho Trung Hoa sẽ là ngưng trệ kinh tế, thất nghiệp tăng và rối loạn xã hội một khi các việc làm có lương cao bị mất đi. Dân chúng Trung Hoa hiện có đời sống cao hơn trước, mức lương của giới trung lưu tăng nhiều, nếu bị cảnh outsourcing sẽ dễ phẫn uất, qui tội vào chính quyền và dễ nổi loạn chống lại chính quyền của Tập Cận Bình.

Đây là điều lo ngại nhất của họ Tập. Vì đảng cộng sản Trung Hoa nắm giữ quyền hành dựa trên căn bản là sự trao đổi với người dân. Chịu chế độ độc tài, độc đảng và gần đây với thay đổi hiến pháp để Tập Cận Bình thành tổng thống muôn đời, đổi lại là kinh tế phát triển, dân chúng được giàu có hơn. Nếu kinh tế sụp đổ và dân thất nghiệp, đời sống kém đi nhiều, xã hội sẽ rối loạn và chính quyền khó kiểm soát được các phong trào phản kháng, chống đối.

Vì thế chơi vào kinh tế Trung Hoa là ngón đòn lợi hại nhất để triệt hạ những tham vọng đất đai và ý đồ bành trướng thế lực, thống lĩnh toàn cầu của Trung Hoa hiện nay.

Đe dọa của chiến tranh mậu dịch giữa Hoa Kỳ và Trung Hoa đã có ảnh hưởng nhanh chóng đến thị trường chứng khoán của Trung Hoa. Chỉ số của thị trường Shanghai đã mất đi hơn 20%, chính thức đi vào thị trường gấu, bear market. Ngày thứ sáu 13 tháng 7 vừa qua, chỉ số này đứng ở mức 2831. Như vậy chỉ trong vài tháng giá trị của chứng khoán Trung Hoa đã mất đi 1.8 trillion Mỹ Kim và tương lai còn sẽ xuống nhiều

hơn nữa với cuộc chiến mậu dịch gia tăng cường độ.

Đồng quan của Trung Hoa cũng đã mất giá đi nhiều. Tháng 4/2018, một Mỹ Kim ăn 6.3 quan, sang đến tháng 7/2018, một Mỹ Kim đổi được 6.7 quan. Đây cũng có thể là đòn cho phá giá đồng quan của Ngân Hàng Trung Hoa nhằm chơi lại Hoa Kỳ. Vì phá giá trị của tiền quan so với Mỹ Kim sẽ làm giá hàng hóa của Trung Hoa rẻ hơn, làm mất đi tác dụng của việc đánh tariff của chính quyền Trump phần nào. Tuy nhiên việc phá giá tiền tệ của Trung Hoa đã làm thế đứng của Trung Hoa trên kinh tế toàn cầu suy yếu nhiều. Trong những năm gần đây, Trung Hoa đã cố gắng để nâng cao giá trị của đồng quan để cạnh tranh với tiền Mỹ Kim của Hoa Kỳ là tiền được dùng để trao đổi gần như trên hầu hết các thị trường của toàn cầu. Thí dụ như việc mua bán dầu hỏa, mua bán các sản phẩm nhiên liệu khác, mua bán vàng..v.v.. đều dùng tiền Mỹ Kim làm chuẩn. Trung Hoa muốn tiền quan của mình được công nhận như một thứ tiền tệ quốc tế nên gắng sức để đòi việc mua bán của Trung Hoa với các quốc gia khác nhược tiểu dùng tiền quan thay vì Mỹ Kim. Nhưng nay với chiến tranh mậu dịch, tiền quan mất giá và uy thế của tiền tệ này dĩ nhiên xuống dốc không phanh, không còn được ai tin tưởng nữa!

Tuy nhiên điều quan trọng hơn cả chuyện thị trường chứng khoán sụp đổ và tiền quan mất giá là hệ thống tín dụng của Trung Hoa đang ở trong tình trạng quả bóng căng phồng và

sắp nổ tung! Chiến tranh mậu dịch với Hoa Kỳ sẽ là nguyên cơ gần và xúc tác cho việc nổ tan hệ thống tín dụng của Trung Hoa. Những năm gần đây mặc dù kinh tế Trung Hoa bắt đầu chậm lại và không tăng trưởng như trước. Nhưng con số của chính quyền Tàu đưa ra là kinh tế Trung Hoa vẫn gia tăng GDP lên 6 - 7% mỗi năm. Con số tăng trưởng kinh tế do chính quyền Tàu vốn hay dối trá đưa ra dĩ nhiên không tin tưởng được. Nhưng một lý do khác là sự tăng trưởng của Trung Hoa đều là giả tạo và dựa trên việc đi vay! Có nghĩa các công ty Trung Hoa vay nợ tử tung để bành trướng. Xây các building không người ở. Xây cả những thành phố bỏ hoang, không có ai cư ngụ. Nhưng vẫn xây vì dùng tiền đi vay và xây cất để công nhân có việc và trên giấy tờ, công ty vẫn phát triển. Vay ngân hàng không được thì vay qua hệ thống tư nhân gọi là shadow banking. Mức vay nợ của toàn xứ Trung Hoa đã gia tăng khủng khiếp là 400% chỉ trong vài năm! Con số chính thức do chính quyền Trung Hoa đưa ra là tỷ lệ tổng số các món nợ trên tổng lượng sản xuất quốc gia gọi là Debt/GDP ratio cho năm 2017 là 257%. Dĩ nhiên đây là nợ chính thức của ngân hàng, nếu kể thêm nợ của hệ thống tư nhân shadow banking, tỷ lệ này còn lên khủng khiếp hơn nữa. Một quốc gia khi có tổng số các món nợ trên GDP ở mức 100% là đã sẵn sàng để đi vào khủng hoảng kinh tế và vỡ nợ. Nay Trung Hoa có mức tỷ lệ này gấp gần 3 lần, có nghĩa quả bóng

tín dụng của Trung Hoa đã quá căng phồng và sẽ vỡ tan bất cứ lúc nào.

Như thế một cuộc chiến tranh mậu dịch giữa Hoa Kỳ và Trung Hoa sẽ có tác dụng như dùng một mũi kim để chọc thủng quả bóng căng phồng về tín dụng của Trung Hoa. Các công ty Trung Hoa sản xuất sản phẩm để bán sang Hoa Kỳ đều nợ ngập đầu. Nếu hàng hoá làm ra không bán được sang Hoa Kỳ vì thuế tariff cao, hàng hóa ứ đọng sẽ làm các công ty này thi nhau vỡ nợ. Các công ty xây cất với các món nợ ngập đầu xây các buildings, shopping malls không ai vào, xây thành phố ma..v.v.. sẽ thi nhau phá sản, chết như rạ!

Nạn thất nghiệp tại Trung Hoa một khi quả bóng tín dụng vỡ tan và hàng hóa xuất cảng không bán được sang Hoa Kỳ sẽ lên đến mức khủng khiếp với hàng trăm triệu dân quê bỏ nông thôn ra thành thị kiếm việc nay sẽ ở cảnh ngồi không, mất việc sẽ dễ dàng nổi loạn. Có nghĩa kinh tế Trung Hoa dễ dàng vỡ bể tan tành và xã hội sẽ náo loạn khắp nơi khi thất nghiệp lên đến con số 30-40% như thời Depression của Hoa Kỳ thập niên 30's.

Hiện nay chỉ là giai đoạn mở màn của chiến tranh mậu dịch Hoa Kỳ - Trung Hoa. Nhưng vài tháng nữa nếu chính quyền Trump thực sự áp dụng và lên đến con số 250 tỷ Mỹ Kim đồ Trung Hoa bị thuế quan tariff, hay nếu Trump nổ khùng, chơi luôn tới mức 450 tỷ Mỹ Kim, kinh tế Trung Hoa sẽ bị ảnh hưởng nặng nề ngay.

Thực sự con số tariff 10% Trump đưa ra còn quá nhẹ. Nếu như Trump giữ đúng lời hứa khi ra tranh cử, chơi Tàu xả giàn với mức tariff 35% lên tất cả hàng hóa Tàu, viễn ảnh kinh tế Trung Hoa sụp đổ sẽ dễ dàng thành sự thực.

Dĩ nhiên ảnh hưởng trên kinh tế Hoa Kỳ cũng như trên kinh tế toàn cầu không phải là nhỏ. Nhưng với kinh tế Hoa Kỳ hiện nay rất mạnh, có thể ảnh hưởng xấu cũng không nhiều lắm và chịu đựng được. Đây sẽ là cái giá phải trả để nhân cơ hội triệt hạ được đến nơi đến chốn nền kinh tế của Trung Hoa và chặn đứng được tham vọng của quốc gia hung hăng và hiếu chiến này.

Chuyện gì cũng có thể xảy ra. Và kinh tế Trung Hoa có vỡ tan tành vì cuộc chiến tranh mậu dịch này hay không? Chúng ta hãy chờ xem!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com